

Vuonna 1923 joulukuun

11 päivänä kokoontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet, puheenjohtaja Lavonius sekä herrat Nevanlinna ja Tanner.

1 §.

Valtioneuvos Ramsayn tultua saapuville esiteltiin Johtokunnan kuluvan kuun 3 päivänä lähettämä kirjelmä n° 70.

Nähtyään kirjelmässä kosketellun Suomen Pankin ja valtion kesken tekeillä olevan välipuheen kokonaisuudessaan Pankkivaltuusmiehet päättivät kuuden kokoukselle ehdottaa, että välipuheen tarkoitus hyväksyttäi-

siin, mutta samalla kehoitettaisiin Johtokuntaa selventämään välipuhetta siten, että Suomen Pankki luopuu vaatimasta korkoa siitä osasta sen hallussa olevia Suomen Pankin aseman vahvistamiseksi otettuun 6 %:n lainaan vuodelta 1919 kuuluvia valtion obligatsioita, jotka vastaa välipuheessa mainitulla erikoistilillä kulloinkin täyden kalenterikuukauden ollutta valtion varojen määrää, sekä myöskin siten, että erikoistilillä toistaiseksi Pankin käytettävänä pysytettävälle 100 miljoonan markan määrälle sovitaan 6 kuukauden molemminpuolinen irtisanomisaika.

2 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvan kuun 3 päivänä lähettämä kirjelmä n° 69, jota seurasi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen Johtokunnalle kuluvan kuun 1 päivänä lähettämä anomus. (Liite 137 a.)

Pankkivaltuusmiehet päättivät pyytää Johtokuntaa toimittamaan Pankkivaltuusmiehille selvityksen siitä, millaisiksi muodostuvat Hypoteekkiyhdistyksen menot vastaisina vuosina, jos n.s. obligatsiolaki pysyy voimassa ja millaisiksi, jos tämä laki kumotaan, sekä millaisiksi muodostuvat sanotun yhdistyksen tulot toimenpiteiden

jälkeen, joihin se on ryhtynyt niiden lisäämiseksi, ynnä antamaan lausunnon siitä, voiko Hypoteekkiyhdistys siinä tapauksessa, että Johtokunnan kirjelmässä ehdotettu korkohelpotus sille myönnetään, odotettavissa olevissa olosuhteissa pysyä pystyssä. (Kirjelmä 117 a.)

3 §.

Käsiteltiin viime kuun 28 päivänä esillä ollutta kysymystä Turun konttorin diskonttokomitean jäsenistä.

Asia pantiin edelleen pöydälle.

4 §.

Esiteltiin puheenjohtajan valmistama ehdotus kirjelmäksi Johtokunnalle vastaisesta valuuttapolitiikasta. (Liite 138.)

Tehtyään ehdotukseen eräitä muutoksia Pankkivaltuusmiehet päättivät kuuden pankkivaltuusmiehen kokouksessa puoltaa sitä hyväksyttäväksi.

5 §.

Neuvoteltiin Johtokunnan työnjaosta valuutta-

kaupan hoidossa.

6 §.

Esiteltiin Johtokunnan viime kuun 1 päivänä lähettämä kirjelmä n° 58. (Liite 115.)

Kun Pankkivaltuusmiehet havaitsivat, että suurimasta osasta viejille vuodeksi 1924 myönnettäviä luottoja oli jo puheena olevan kirjelmän saapuessa Pankkivaltuusmiehille tehty sopimukset ja että Pankkivaltuusmiesten päätös asiassa olisi näinollen tällä haavaa vailla merkitystä, niin Pankkivaltuusmiehet päättivät kehoittaa Johtokuntaa hyvissä ajoin ennenkuin vuodeksi 1925 tehdään puheenaolevia luottosopimuksia tekemään asiasta Pankkivaltuusmiehille uuden esityksen. Mikäli vuoden varrella uutta tämántapaista luottoa myönnetään ja korkohelpotus siitä tulee kysymykseen, oli Johtokunnan tehtävä siitä erikoinen esitys. (Kirjelmä 118.)

7 §.

Neuvoteltiin toimenpiteistä Pankin ohjesäännön ja Pankkivaltuusmiesten johtosäännön uudistamiseksi.

Uudistaen ja täydentäen marraskuun 21 päivänä tekemänsä päätöksen, Valtuusmiehet päättivät kuuden ko-

koukselle esittää, että ehdotuksen tekeminen ohje- ja johtosäännöiksi uskottaisiin senaattori O. Stenrothille ja että työ siten järjestettäisiin, että sen jälkeen kuin uudistuksen pääkysymykset on määritelty, niissä yhteisten neuvottelujen perusteella määrätään kanta, jolle ehdotus rakennetaan.

8 §.

Esiteltiin Johtokunnan viime kuun 29 päivänä lähettämä kirjelmä n° 67. (Liite 139.)

Pankkivaltuusmiehet päättivät Johtokunnan ehdotuksen mukaisesti myöntää herra Arthur Brobergille Johtokunnan jäsenen viran toimittamisesta Johtokunnan kirjelmässä mainittuina aikoina palkkiota Pankin varoista yhteensä Smk. 2,500. (Kirjelmä 119.)

9 §.

Esiteltiin Oulun Kauppakamarin viime syyskuun 22 päivänä Pankkivaltuusmiehille tekemä anomus, jossa Kauppakamari esitti, että ryhdyttäisiin pikaisiin toimenpiteisiin Suomen Pankin toisen konttorin avaamiseksi Oulun läänissä ja että uusi konttori sijoitettaisiin Rovaniemelle. Samalla esiteltiin Johtokunnan kuluvan kuun

5 päivänä kirjelmässään n° 71 asiasta antama lausunto, jota seurasi Suomen Pankin Oulun konttorin asiaa koskeva lausunto.

Pankkivaltuusmiehet päättivät, Johtokunnan mielipiteeseen yhtyen, ehdottaa kuuden kokoukselle, että Oulun Kauppakamarin esitys ei tällä kertaa antaisi ai-
hetta toimenpiteisiin.

10 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvaan kuun 11 päivänä lähettämä kirjelmä n° 73.

Pankkivaltuusmiehet päättivät puoltaa Royal Bank of Scotlandin ottamista Suomen Pankin kirjeenvaihtajaksi Johtokunnan kirjelmässä mainituilla ehdoilla.

Vakuudeksi:

A. M. Paulsen

Vuonna 1923 joulukuun 11

päivänä kokoontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet, puheenjohtaja Lavonius, herrat Nevanlinna, Tanner, Pehkonen, Wuolijoki ja af

Forselles.

Läsnä olivat Johtokunnan v.t. puheenjohtaja Ramsay ja jäsenet Gråsten ja Lundson.

1 §.

Ilmoitettiin, että valtioneuvos Ramsay ei ollut saanut aikaa uuden ohjesäännön valmisteluun niin kuin kokouksessa syyskuun 19 päivänä oli suunniteltu.

Tämän johdosta oli tiedusteltu, voisiko senaattori O. Stenroth ottaa tehtävän suorittaakseen; ja kun kolmen pankkivaltuusmiehen tietoon oli tullut, että senaattori Stenroth katsoi voivansa ensi kevään kuluessa valmistaa ehdotukset ohjesäännön ja Pankkivaltuusmiesten johtosäännön uudistamisesta, olivat he päättäneet ehdottaa Pankkivaltuusmiehille, että puheenaoleva tehtävä uskottaisiin senaattori Stenrothille.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät ehdotuksen sekä päättivät, niinikään kolmen valtuusmiehen ehdotuksesta, että sen jälkeen kun uudistuksen pääkysymykset on määriteltä, niissä yhteisten neuvottelujen perusteella määrätään kanta, jolle ehdotus rakennetaan.

Senaattori Stenrothille menevän kirjelmän o-
heen oli liitettävä sihteerin valmistama selostus ai-
kaisemmista toimenpiteistä ohje- ja johtosääntöjen uu-
distamiseksi. (Kirjelmä 120.)

2 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvan kuun 3 päi-
vänä lähettämä kirjelmä n° 70. (Liite 140.)

Ilmoitettiin kolmen valtuusmiehen ehdottavan,
että välipuheen tarkoitus hyväksyttäisiin, mutta samalla
kehoitettaisiin Johtokuntaa selventämään välipuhetta si-
ten, että Suomen Pankki luopuu vaatimasta korkoa sii-
tä osasta sen hallussa olevia Suomen Pankin aseman
vahvistamiseksi otettuun 6 %:n lainaan vuodelta 1919
kuuluvia valtion obligatioita, joka vastaa välipuhees-
sa mainitulla erikoistilillä kulloinkin täyden kalente-
rikuukauden ollutta valtion varojen määrää, sekä myös-
kin siten, että erikoistilillä toistaiseksi Pankin käy-
tettävänä pysytettävälle 100,000,000 markan määrälle so-
vitaan 6 kuukauden molemminpuolinen irtisanomisaika.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät ehdotuksen. (Kir-
jelmä 121.)

Vielä päättivät Pankkivaltuusmiehet kehoittaa Johtokuntaa tarkemmin selvittämään, mitä valtiolaitoksia välipuheessa tarkoitetaan sanalla "valtio".

3 §.

Ilmoitettiin, että kysymys finanssivekselien koroista on lykkäytynyt, koska luottosopimuksia vientiliikkeiden kanssa on jo tehty ja Pankkivaltuusmiesten päätös asiassa näinollen olisi tällä haavaa vailla merkitystä. Kolme valtuusmiestä on kirjoittanut Johtokunnalle ja kehoittanut Johtokuntaa hyvissä ajoin ennenkuin luottosopimuksia vuotta 1925 varten vientiliikkeiden kanssa solmitaan, tekemään asiasta Pankkivaltuusmiehille uuden esityksen. Mikäli vuoden varrella uutta tälläntapaista luottoa myönnetään ja korkohelpotus siitä tulee kysymykseen, on Johtokuntaa kehoitettu tekemään siitä erikoisen esityksen.

4 §.

Esiteltiin Oulun Kauppakamarin viime syyskuun 22 päivänä Pankkivaltuusmiehille tekemä anomus, jossa Kauppakamari esitti, että ryhdyttäisiin pikaisiin toimenpiteisiin Suomen Pankin toisen konttorin avaamiseksi.

si Oulun läänissä ja että uusi konttori sijoitettaisiin Rovaniemelle.

Samalla esiteltiin Johtokunnan kuluvan kuun 5 päivänä kirjelmässään n° 71 asiasta antama lausunto, jota seurasi Suomen Pankin Oulun konttorin asiaa koskeva lausunto. (Liite 141.)

Ilmoitettiin kolmen valtuusmiehen Johtokunnan mielipiteeseen yhtyen ehdottavan, että Oulun Kaupparin esitys ei tällä kertaa antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät ehdotuksen. (Kirjelmä 122.)

5 §.

Esiteltiin Johtokunnan tänään lähettämä kirjelmä n° 73. (Liite 142.)

Ilmoitettiin kolmen valtuusmiehen puoltavan Johtokunnan esitystä.

Pankkivaltuusmiehet päättivät, hyväksyen Johtokunnan esityksen, että The Royal Bank of Scotland otetaan Suomen Pankin kirjeenvaihtajaksi Johtokunnan kirjelmässä mainituilla ehdoilla. (Kirjelmä 123.)

6 §.

Esiteltiin kolmen valtuusmiehen valmistama ehdotus kirjelmäksi Johtokunnalle Pankin vastaisesta valuuttapolitiikasta. (Liite 143.)

Asiasta syntyneessä keskustelussa

Herra Gråsten selosti valuuttavaraston kehitystä ja valuuttatilannetta.

Herra Wuolijoki arveli valuuttoja ostettavan kas-
saan, koskapa tänäänkin oli myyty 14 miljoonan markan edestä.

Herra Lavonius katsoi, että viennin ja tuonnin ero ei ole vaatinut valuuttoja, vaan olivat ne käytetyt lörtilien maksamiseen - nämä tilit olivatkin vähentyneet 155 miljoonalla markalla - taikka tulleet sijoitetuiksi yksityispankkeihin.

Herra Pehkonen piti välttämättömänä, että Suomen Pankki ei seuraa yksityispankkien luotonantopolitiikkaa, vaan pyrkii tasapuolisesti tukemaan eri elinkeinoja. Puhuja arveli olevan syytä tähän huomautukseen, koska täällä oli esitetty lausuntoja, jotka viittasivat siihen suuntaan, että Pankin politiikkaa hoidettaessa maalaiselämä tahdottiin syrjäyttää.

Pankkivaltuusmiehet päättivät hyväksyä seuraavan

Johtokunnalle lähetettävän kirjelmän. (Kirjelmä 124.)

7 §.

Jatkettiin kokouksissa viime kuun 28 päivänä ja kuluvan kuun 6 päivänä puheenjohtajan valmistaman promemorian käsittelyä.

Asiasta syntyneessä keskustelussa

Herra Lavonius lausui käsityksensä, että valtion kolmesta suurimmasta menoryhmästä, sotilas-, valistus- ja virastomenoista viimeksimainituissa olisi mahdollista saada aikaan melkoisia supistuksia.

Herra Pehkonen katsoi, että Suomen Pankki ei yleensä voi ryhtyä ajamaan kantaa, jossa eri yhteiskuntaryhmillä saattaa olla erilaisia käsityksiä. Mutta valtion virastomenojen säästö ei voine herättää millään taholla vastustusta. Parannus tässä suhteessa on kuitenkin vaikea saada aikaan; sen tulisi alkaa puhujan mielestä jo koulukasvatuksesta.

Herra Nevanlinna oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiehillä olisi aihetta kääntyä asiassa hallituksen puoleen, tehostaen säästäväisyyden välttämättömyyttä valuuttapolitiikan kannalta. Kirjelmässä voitaisiin viitata tosiasiallisiin säästömahdollisuuksiin. Pank-

kivaltuusmiesten tulisi osoittaa kirjelmässään, miten välttämätöntä oli rahan arvon vakaannuttamisen kannalta välttää sellaista pääoman investerausta, joka vasta pitkän ajan kuluttua antaa tuloa. Yleensä tuskin ajatellaan pitkäaikaisen investerauksen vahingollisuutta. Tällainen mielipiteen ilmaisu Pankkivaltuusmiesten puolelta antaisi hallitukselle tukea, jos se haluaisi, niinkuin puhujan mielestä saattaisi tulla kysymykseen, olla käyttämättä kaikkia sille myönnettyjä varoja. Puhujan mielestä olisi laiminlyönti, ellei Suomen Pankki tässä suhteessa ilmaise mielipidettensä.

Herra Wuolijoki epäili, että valtiomenojen suipistukset herättävät niin paljon vastustusta, että Suomen Pankin kirjelmillä ei olisi sanottavaa vaikutusta.

Herra Lavonius huomautti, että kirjelmässä voitaisiin viitata kansantalouden tilaan ja mainita, että kun kansallistulomme arvioidaan 12 miljardiksi, niin valtion menot tekevät 3 miljardia. Sen lisäksi voitaisiin esittää kohtia budjetista, joissa säästö voisi tulla kysymykseen. Tarvittaisiin ainoastaan 300 miljoonaa säästöä, jotta voitaisiin välttyä ulkomaisesta lainasta. Valtion osalle tästä säästöstä tulisi edellämainitun suhteen mukaan laskien vain 75 miljoonaa markkaa. Puhuja

ehdotti, että asia jätettäisiin Johtokunnan valmisteltavaksi.

Herra af Forselles oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiesten tulisi esittää mielipiteensä asiassa, kuitenkin yksityiskohtiin menemättä. Olisi vain esitettävä se ajatus, että varoja on sijoitettava sinne, missä ne nopeimmin tuottavat käypää tavaraa. Ehdotti, että asia jätettäisiin avoimeksi, kunnes olisi nähtävänä valmis ehdotus.

Herra Tanner epäili tällaisen kirjelmän vaikutusta. Kaikki ovat yksimieliset siitä, että on säästettävä, mutta niinpian kun siirrytään kysymykseen, missä kohden säästöt on tehtävä, alkaa erimielisyys. Kannatti af Forselleksen ehdotusta.

Herra af Forselles tiedusteli, eikö olisi syytä tässä yhteydessä ehdottaa myöskin kieltolain tarkistamista. Jos kieltolaki kumottaisiin, voitaisiin luultavasti säästää ne 300 miljoonaa, jotka maa tarvitsee, välttyäkseen ulkomaisten lainojen otosta.

Herra Nevanlinna epäili, eikö, jos kieltolaki kumottaisiin, ulkomaisia väkijuomia käytettäisi ainakin saman verran kuin nyt.

Herra Lavonius katsoi, että kieltolain turmi-

olliset vaikutukset eivät ole etusijassa taloudellisia, vaan moraalisia.

Herra Pehkonen vastusti kieltolakikysymyksen kytkemistä tähän asiaan, huomauttaen, että salakuljetus rehoittaa myöskin Ruotsissa, jossa ei ole kieltolokia.

Pankkivaltuusmiehet päättivät:

- 1) myöntää maisteri Kallialalle oikeuden käyttää devalvatsiota koskevaa promemoriaansa kirjoittansaasi asiasta julkisuudessa;
- 2) kehoittaa Johtokuntaa valmistamaan ehdotuksen kirjelmäksi Valtioneuvostolle valtiomenojen supistamisesta (Kirjelmä 124 a); sekä
- 3) lykätä esillä olevan promemorian 9) kohdan käsittelyn suoritettavaksi toisessa yhteydessä.

Vakuudeksi:

R. N. Paulala